

Sundhedstilstanden blandt FOAs medlemmer 2010

Statens Institut For Folkesundhed (SIF) har udarbejdet en omfattende rapport om FOA-medlemmernes sundhed. Den bygger på resultaterne i den store danske folkeundersøgelse om sundhed, som blev gennemført i 2010, hvor FOA-medlemmernes svar er blevet analyseret særskilt.¹ FOA har tidligere fået udarbejdet tilsvarende rapport om sundhedstilstanden for FOAs medlemmer 2005.

I rapporten sammenholdes FOA-medlemmernes svar i undersøgelsen med øvrige erhvervsaktive danske kvinder og mænd i alderen 16-64 år. Rapporten gennemgår også udviklingen i medlemmernes sundhed tilbage fra 2000.

I rapporten kan man se svarene fordelt på FOAs sektorer, kvinder og mænd og der sammenlignes med andre danskere ud fra alder, køn, uddannelseslængde og stilling. Der er dog også en række begrænsninger, fx kan man ikke se udviklingen i rygning tilbage i tid, fordi man har spurgt på en anden måde tidligere.

Her er en opsummering af de væsentligste konklusioner:

- Når FOAs medlemmerne selv skal sige det, så er deres helbred egentlig meget godt. 9 ud af 10 FOA-kvinder vurderer deres eget helbred som fremragende, vældig godt eller godt. Det er omtrent på niveau med hvad andre danske kvinder siger. FOA-medlemmerne i Kost- og Servicesektoren ligger dog noget under og vurderer ikke deres helbred helt så godt som andre.
- Stressniveauet er generelt set på niveau med andre danskeres. 20,9 procent af FOAs kvindelige medlemmer har et højt stressniveau.
- Det fysiske helbred er dog lidt dårligere blandt FOA-mændene end blandt andre mænd. 6,1 procent af FOA-mændene har et dårligt helbred.
- FOAs medlemmer ryger markant mere end andre danskere. 28,7 procent af FOA-kvinderne er dagligrygere, mod 17,4 procent af andre danske erhvervsaktive kvinder. De fleste vil gerne holde op med at ryge (8 ud af 10).
- Omkring halvdelen af de kvindelige FOA-medlemmer er moderat eller svært overvægtige. Det er væsentligt flere end blandt andre erhvervsaktive danske kvinder (36,4 procent). Og andelen af svært overvægtige er vokset – også mere end blandt andre kvinder. Tre ud af fire overvægtige FOA-medlemmer vil i høj grad gerne tabe sig.
- FOAs medlemmer ligger generelt lidt over andre danskere i omfanget af en række sygdomme som diabetes, forhøjet blodtryk, slidgigt, hovedpine og rygsygdomme.
- FOAs medlemmer bruger mere receptpligtig medicin end andre erhvervsaktive danskere.
- Generelt ser det ud til, at FOAs medlemmer ikke er mere hårdt ramt på det psykiske arbejdsmiljø end andre erhvervsaktive danskere – de har ikke mere svært ved at nå

¹ I Den Nationale Sundhedsprofil 2010 har 9.031 FOA medlemmer deltaget. I undersøgelsen her er der fokus på de 16-64 årige erhvervsaktive medlemmer. De udgør 6.616 i undersøgelsen. De sammenlignes med andre erhvervsaktive danskere i samme aldersgruppe.

arbejdsopgaverne end andre, og så har de ikke så ringe indflydelse på arbejdsopgaverne som andre.

- Men det fysiske arbejdsmiljø er markant hårdere end andre danskeres. FOAs medlemmer har oftere bøjede og forvredne arbejdsstillinger og mange tunge løft. Og de ansatte på det pædagogiske område er i langt højere grad udsat for støj end andre.
- FOA-mændene går mere til lægen end andre mænd. Og FOA-mændene er også oftere indlagt og på skadestuen end andre mænd.
- Det er væsentligt at sige, at der er store forskelle mellem sektorerne. Disse forskelle kan man se her i resuméet og mere uddybet i selve rapporten.

Selvurderet helbred på niveau med andre danskere

90,7 procent af FOAs kvinder vurderer deres eget helbred som fremragende, vældig godt eller godt. Det svarer nogenlunde til, hvad andre kvinder i Danmark i gennemsnit svarer (92,5 procent).² Kvinderne i Kost- og Servicesektoren ligger lidt lavere end andre kvinder i deres vurdering af eget helbred (82,8 procent). *Se tabel 2.1.*

Blandt mændene vurderer 89,4 procent af FOAs medlemmer, at de har et godt helbred. Det er lidt færre end øvrige danske mænd (93,1 procent)

”At være frisk nok”

76,7 procent af FOA-kvinderne føler, at de for det meste er friske nok til at gøre, hvad de har lyst til. *Se tabel 2.3.* Især kvinderne i den Pædagogiske sektor (83,0 %) føler sig friske nok til at gøre, hvad de har lyst til. Blandt andre erhvervsaktive kvinder er det 82,3 procent, som vurderer sig selv som friske nok. Der er ikke særskilte oplysninger for mændene i undersøgelsen.

Nervøs eller stresset som andre

12 procent af FOAs kvinder i undersøgelsen angiver, at de ofte eller meget ofte føler sig nervøs eller stresset. Det svarer til øvrige danske kvinder i undersøgelsen (12,3 procent). Blandt mænd i FOA er det 7,7 procent, hvilket også omtrent svarer til andre danske mænd, der føler sig nervøse eller stressede (8,2 procent). Den største andel, der ofte føler sig nervøs eller stresset, ses blandt kvinder i Kost- og Servicesektoren (14,5 %). *Se tabel 2.4.*

Siden 2005 er der generelt sket en stigning i andelen af danskere der er stressede. Det er også sket for FOA-medlemmerne. *Se tabel 2.5.* (tjek)

Stressniveau som andre

20,9 procent af FOAs kvindelige medlemmer har et højt stressniveau. Det er på linje med andre erhvervsaktive kvinder (21,6 procent). *Se tabel 2.6.* Mændene er ikke opgjort særskilt i undersøgelsen.

SIF skriver, at der i perioden 2005 til 2010 er sket en stigning i forekomsten med et højt stressniveau blandt øvrige danske kvinder men ikke blandt kvindelige FOA medlemmer, tabel 2.7.

Fysisk helbred – lidt dårligere blandt mændene end andre

² Referencegruppen er erhvervsaktive kvinder i samme aldersgruppe

Forekomsten af dårligt fysisk helbred er højere blandt mandlige FOA medlemmer (6,1 %) end blandt øvrige erhvervsaktive mænd (3,1 %). Andelen af FOA-kvinder med dårligt fysisk helbred er på 5,4 procent mod 3,9 procent blandt øvrige erhvervsaktive kvinder. *Tabel 2.8.*³

Mentalt helbred – som andre

8,5 procent af FOAs kvinder har et dårligt mentalt helbred. Blandt de mandlige medlemmer er det 5,6 procent. Både kvinder og mænd i FOA ligger på niveau med andre erhvervsaktive danskere.

FOAs medlemmer ryger mere end andre

28,7 procent af de kvindelige FOA-medlemmer er dagligrygere. Det er markant flere end andre danske kvinder (17,4 procent ryger). 25,9 procent af mændene i FOA ryger, mod 20,7 af referencegruppen.

15,1 procent er storrygere blandt FOA-kvinderne, mod 8,2 i referencegruppen. Blandt mændene er 13,2 storrygere. I Kost- og Servicesektoren er 19,9 procent storrygere.⁴

8 ud af ti af rygerne vil gerne holde op med at ryge – det svarer til andre danske rygere i undersøgelsen.

Alkohol – kvinderne drikker lidt mindre end andre

Omkring 5 procent af FOAs medlemmer har inden for den sidste uge overskredet "højrisikogrænsen" for alkoholindtagelse, som er på 21 genstande for mænd og 14 genstande for kvinder.⁵ FOA ligger omtrent på niveau med øvrige danskere i undersøgelsen. Kvinderne endda lidt lavere. *Se tabel 3.6.*

En tredjedel af dem, der overskrider højrisikogrænsen for alkoholindtagelse vil gerne nedsætte forbruget.

Kost

7,8 procent af FOAs kvindelige medlemmer har et usundt kostmønster.⁶ Det er 12,2 i Kost- og Servicesektoren. Blandt kvinder i referencegruppen er det 6,4 procent, der har et usundt kostmønster.

Blandt FOA-mændene har 14,5 et usundt kostmønster. Det er lavere end andre mænd (16,3%). Cirka 65 procent af FOA-medlemmerne med et usundt kostmønster vil gerne spise mere sundt. Kost- og Servicesektorens medlemmer er ikke så villige til at spise mere sundt (44,3 procent).

Når man sammenholder med uddannelseslængde og alder mv., så har FOAs medlemmer faktisk ikke så

Fysisk aktivitet

I alt oplyser 18,4 procent af FOAs kvinder, at de er moderat eller hårdt fysisk aktive i fritiden

³ Helbredsspørgsmålene udgøres af i alt 12 forskellige spørgsmål, som vejes sammen.

⁴ Storryger er 15 cigaretter eller mere om dagen.

⁵ Lavrisikogrænsen er 14 og 7 genstande.

⁶ Usundt kostmønster er sammensat af en række faktorer som lavt indtag af frugt, grønt, fisk og højt indtag af fedt.

mindst fire timer om ugen. *Se tabel 3.15.* Det er markant mindre end andre danske kvinder (26,1 procent)

FOAs mænd er også mindre aktive i fritiden end øvrige danske mænd. Men forskellen er ikke helt så stor som blandt kvinderne. Mændene i Pædagogisk Sektor er dog mere aktive i fritiden end andre danske mænd.

Vil gerne være mere fysisk aktive

8 ud af 10 FOA-medlemmer, som har stillesiddende fysisk fritidsaktivitet siger, at de gerne vil være mere fysisk aktive. *Se tabel 3.19.*

Fysisk anstrengende job

55,9 % af de kvindelige FOA medlemmer siger, at de har fysisk anstrengende arbejde i hovedbeskæftigelsen (stående/gående løftearbejde eller tungt/hurtigt anstrengende arbejde), tabel 3.20. Det er markant flere end andre erhvervsaktive danske kvinder.

Der er sket et fald i andelen af FOA-kvinder, der har fysisk anstrengende jobs siden 2000, ligesom det er sket for andre danske kvinder.

Kun 6,4 procent af FOAs kvindelige medlemmer har et stillesiddende arbejde. Samme tal for øvrige danske kvinder er 50, 1 procent. *Se tabel 3.22*

Flere overvægtige FOA-medlemmer

Omkring halvdelen (50,7 procent) af de kvindelige FOA-medlemmer er moderat eller svært overvægtige.⁷ Blandt andre erhvervsaktive danske kvinder er 36,4 procent overvægtige. *Se tabel 3.23.* Blandt FOA-mændene er 58 procent overvægtige. Mændene i Pædagogisk Sektor er ikke så overvægtige, som øvrige danske mænd.

Der er sket en stigning i moderat og svær overvægt blandt FOA-kvinderne siden 2000, ligesom de er sket en stigning blandt øvrige danske kvinder

Flere svært overvægtige kvinder, de vil gerne tabe sig

19,4 procent af FOA-kvinderne er svært overvægtige, mod 11,5 procent af øvrige danske kvinder. Der er sket en stigning for FOA-kvinderne i svær overvægt de sidste ti år, som er gået en smule stærkere end for øvrige danske kvinder. *Se tabel 3.25.*

Tre ud af fire svært overvægtige FOA-medlemmer vil i høj grad tabe sig.

Langvarig sygdom

28,6 % af FOAs medlemmer oplyser, at de har en eller flere langvarige sygdomme, en langvarig eftervirkning af skade, handicap eller en anden langvarig lidelse, tabel 4.1. Forekomsten er lidt højere end blandt øvrige erhvervsaktive danskere.

Astma

⁷ Dvs. de har et BMI på over 25. Man udregner BMI ved at gange højde gange højde og dividere det med sin vægt. Hvis man er over 25 er man moderat overvægtig. Hvis man er over 30 så er man svært overvægtig.

7,5 procent af FOAs medlemmer lider af astma. Det er lidt mere end øvrige erhvervsaktive danskere. Se tabel 4.2.

Allergi

23,4 procent af FOAs kvinder har allergi. Blandt andre danske kvinder har 25,3 procent allergi.

Diabetes

3 procent af FOA-kvinderne og 4,6 procent af FOA-mændene har diabetes. Risikoen for at have diabetes er større blandt kvindelige FOA medlemmer end blandt øvrige erhvervsaktive kvinder, hvor 1,6 procent har diabetes. Risikoen er størst i Kost- og Servicesektoren samt i Social- og Sundhedssektoren. Se tabel 4.4.

Forhøjet blodtryk mere udbredt blandt FOA-medlemmer

15,7 procent af FOA-kvinderne har forhøjet blodtryk, og 17,4 procent af mændene. Det er flere end blandt øvrige erhvervsaktive kvinder og mænd, hvor de samme tal er hhv. 9,2 procent for kvinderne og 11,2 procent for mændene.

Slidgigt mere udbredt blandt FOA-medlemmer

19,6 procent af FOA-kvinderne har slidgigt og 15,5 procent af FOA-mændene har slidgigt. De tilsvarende tal for øvrige erhvervsaktive kvinder og mænd er 12,1 procent og 10,3 procent. Især blandt medlemmerne i Kost- og Servicesektoren er der en høj andel af kvinder med slidgigt (28,1 procent) og blandt mændene i teknik- og Servicesektoren (22 procent). Se tabel 4.6.

Hovedpine

25,5 procent af FOA-kvinderne har hyppig hovedpine eller migræne. Til sammenligning har 22 procent af de øvrige erhvervsaktive danske kvinder migræne eller hyppig hovedpine. Se tabel 4.8.

Rygsygdomme eller diskusprolaps

13,1 procent af FOA-medlemmerne oplyser, at de har diskusprolaps eller andre rygsygdomme. Blandt kvinderne er det 12,9 procent og blandt mændene er det 14,5 procent. Det er noget højere end blandt andre erhvervsaktive danskere.

Sygefravær de sidste 14 dage – lidt højere end andre danskere

I alt 19,8 procent af FOAs kvinder har haft sygefravær inden for de seneste 14-dage. Se tabel 4.11. og for mændene er det 20,6 procent. Sammenligner man med øvrige erhvervsaktive danskere er de samme tal hhv. 18,4 procent for kvinderne og 12,3 for mændene.

Også det langvarige sygefravær er større blandt FOA medlemmer end andre erhvervsaktive kvinder og mænd. 8,3 procent af FOA-kvinderne har haft langvarigt sygefravær inden for det sidste år mod 5,3 procent af de øvrige danske erhvervsaktive kvinder. Se tabel 4.13

Bruger mere receptpligtig medicin

48,5 procent af FOAs kvinder har brugt receptpligtig medicin inden for de seneste 14 dage. Det er noget mere end øvrige danske kvinder (41,4 procent). Det er især udbredt blandt kvinder i FOAs Social- og Sundhedssektor, hvor 51,5 procent bruger receptpligtig medicin.

Udviklingen i brugen af receptpligtig medicin og håndkøbsmedicin er vokset støt siden 2000. Der er dog ingen forskel mellem FOA-medlemmerne og øvrige erhvervsaktive danskere.

Få føler sig alene - som andre danskere

3 procent af FOAs medlemmer siger, at de ofte er alene selvom de havde mest lyst til at være sammen med andre. Det er omtrent på niveau med andre erhvervsaktive danskere. *Se tabel 5.3.*

Psykisk arbejdsmiljø

Ikke så svært at nå arbejdet som andre

10,3 procent af FOAs kvinder oplyser, at de altid eller ofte har svært ved at nå deres arbejdsopgaver. Samme tal er 17,8 procent blandt øvrige danske kvinder.

Ikke så ringe indflydelse på arbejdet som andre

19,6 procent af FOA-kvinderne oplyser, at de har ringe indflydelse på hvad de laver på deres arbejde. De øvrige danske kvinder i lidt højere grad (23,5 procent), at de har ringe indflydelse på arbejdet. *Se tabel 6.2.*

Fra 2005 til 2010 er der sket en stigning i andelen af FOA-kvinder og øvrige danske kvinder der oplever, at de har ringe indflydelse på arbejdsopgaverne. *Se tabel 6.3.*

Ofte bøjede og forvredne arbejdsstillinger hos FOAs medlemmer

71,2 procent af FOAs medlemmer er ofte (mere end to dage om ugen) udsat for bøjede eller forvredne arbejdsstillinger. *Se tabel 6.4.* Blandt kvinderne er det 74 procent. Risikoen for ofte at være udsat for bøjede eller forvredne arbejdsstillinger, er markant større blandt de kvindelige FOA medlemmer sammenlignet med øvrige erhvervsaktive kvinder - her er 32,9 procent udsat for bøjede eller forvredne arbejdsstillinger.

Omfanget af bøjede og forvredne arbejdsstillinger er faldet i SOSU-sektoren og steget blandt Pædagogisk Sektor siden 2000 sammenlignet med øvrige danske erhvervsaktive medlemmer. *Se tabel 6.5.*

Gentagne bevægelser som andre danskere

40 procent af FOAs medlemmer er mere end to dage om ugen udsat for mange gentagne og ensidige bevægelser i arbejdet. Det er omtrent på niveau med andre erhvervsaktive kvinder og tilsyneladende lidt mindre, når man sammenholder tallene ud fra uddannelseslængde og alder. *Se tabel 6.6.*

Mange tunge løft for FOAs medlemmer

43,4 procent af FOAs kvinder oplyser, at de mere end to dage om ugen bærer eller løfter tunge byrder (mindst 10 kg.). Det er markant mere end andre danske kvinder, hvor tallet kun er 17,5 procent.

Støj hos medlemmerne i Pædagogisk Sektor

35,1 procent af FOAs kvinder oplyser, at de er udsat for støj, så de må hæve stemmen for at tale med andre i mere end to dage om ugen. Samme tal for andre danske kvinder er 27,8 procent. Det er især medlemmerne af Pædagogisk Sektor, der er udsat for støj (67,1 procent). *Se tabel 6.8.*

FOA-medlemmernes lægebesøg og indlæggelser mv.

Kontakt til praktiserende læge – FOA-mændene går mere til lægen end andre mænd

Blandt kvindelige FOA medlemmer er det gennemsnitlige antal årlige kontakter til praktiserende læge 7,4, mens det blandt mandlige FOA medlemmer er 5,9. *Se tabel 7.1.*

Der er 20 procent flere kontakter til praktiserende læge blandt mandlige FOA medlemmer end blandt øvrige erhvervsaktive mænd.

Der er 9 procent flere kontakter blandt kvinder i Social og Sundhedssektoren, end blandt øvrige erhvervsaktive kvinder. Blandt kvinder i Kost- og Servicesektoren samt i den Pædagogiske Sektor er der færre, der har været hos praktiserende læge, end blandt øvrige erhvervsaktive kvinder.

FOAs mænd er oftere indlagt end andre mænd

Det gennemsnitlige antal heldøgnsindlæggelser er 0,17 blandt FOA-kvinder og 0,19 blandt FOA-mænd.

Blandt FOA-mændene er der 40 % flere indlæggelser sammenlignet med øvrige erhvervsaktive mænd.

For kvinderne er der 9 procent flere indlæggelser end øvrige danske kvinder. Blandt kvinder i Social- og Sundhedssektoren er der 20 % flere og blandt kvinder i Kost- og Service sektoren 31 % færre indlæggelser end blandt øvrige erhvervsaktive kvinder.

Ambulant – FOAs medlemmer har flere ambulante kontakter

FOA-medlemmerne har henholdsvis 0,81 og 0,67 ambulante kontakter pr. år. Blandt kvindelige FOA medlemmer samt blandt kvinder i Social- og Sundhedssektoren er der flere ambulante kontakter end blandt øvrige erhvervsaktive kvinder, mens der er færre ambulante kontakter blandt kvinder i Kost- og Servicesektoren. Der er 31 % flere kontakter blandt mandlige FOA medlemmer end blandt øvrige erhvervsaktive mænd.

Skadestuekontakter – FOAs mænd kommer oftere på skadestuen

Det gennemsnitlige antal skadestuekontakter blandt kvindelige og mandlige FOA medlemmer er henholdsvis 0,10 og 0,18 kontakter pr. år.

Blandt mandlige FOA medlemmer er der 34 % flere skadestuekontakter end blandt øvrige erhvervsaktive mænd. Kvinderne er på niveau med andre kvinder.